

Zrównoważony rozwój w RPO Dolnego Śląska

Analiza wdrażania funduszy UE

Krzysztof Smolnicki / współpraca Sabina Lubaczewska
Fundacja EkoRozwoju

Polanica Zdrój, 14 marca 2013

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Metodyka

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (RPO WP) z 2007 i 2011
- Szczegółowy Opis Priorytetów (URPO) z 2008 i 2012
- Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WD za rok 2011 z załącznikami
- Listy projektów kluczowych, dokumenty konkursowe i in. ze stron internetowych RPO
- dokumentacja konsultacji środowiskowych
- wywiady telefoniczne i e-mailowe z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego
- **Ocena wg jednego schematu dla wszystkich RPO**

Zrównoważony rozwój w założeniach RPO

- (+) Deklaracje związane z uwzględnianiem idei rozwoju zrównoważonego w realizacji celów RPO WD pojawiają się w różnych miejscach dokumentu (również w samym celu głównym),
- (+) Mowa też o konkretnych potencjalnych i preferowanych działaniach zmierzających do realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów przyrodniczych,
- (-) W stosunku do innych działań, edukacja ekologiczna potraktowana jest dość pobieżnie na poziomie deklaracji w RPO

Zrównoważony rozwój w opisach priorytetów +

(+) działania prośrodowiskowe w 7 na 10 priorytetów RPO

(+) możliwość wsparcia kolei, komunikacji miejskiej, gospodarki wodno-ściekowej, odpadów, ochrony przeciwpowodziowej, rekultywacji obszarów zdegradowanych, instytucji ochrony środowiska, ochrony przyrody i edukacji ekologicznej, odnawialnych energii

(+) nowe działanie efektywność energetyczna (5.4)

(+) w ochronie przyrody szeroki wykaz działań /+/"cross-financing" wsparcie dla działań „miękkich"

(+) stosunkowo szeroki wykaz potencjalnych beneficjentów

Zrównoważony rozwój w opisach priorytetów -

(-) działania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej oraz zapobiegania suszom koncentrują się na działaniach regulacyjnych i budowie wałów i zbiorników - pomijając możliwości szerszego wykorzystania rozwiązań łączących ochronę przeciwpowodziową z ochroną przyrody

(-) wsparcie dla energii odnawialnej jest wysoce selektywne - obejmuje energię wodną i geotermalną oraz częściowo wykorzystanie biomasy (w formie biogazu) oraz energii solarnej (w niektórych działaniach)

(-) brak możliwości dofinansowania planów ochrony (w działaniach dotyczących przyrody)

Zrównoważony rozwój w kryteriach wyboru

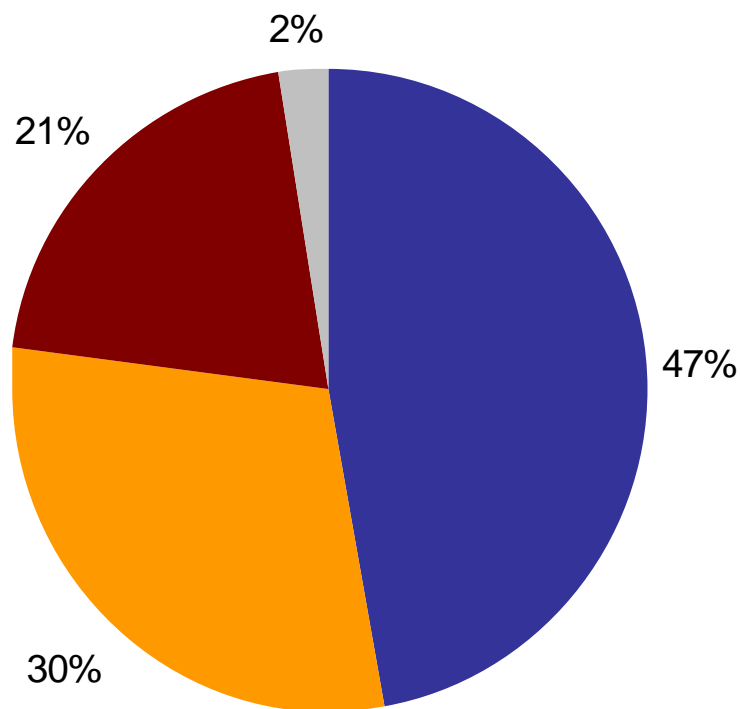
- (-) system oceny projektów skomplikowany / nie czytelny
- (-) wiele kryteriów (formalnych, merytorycznych, strategicznych) nieobiektywnych i trudno weryfikowalnych, o charakterze uznaniowym, nie mierzalnych i nie skalowalnych
- (-) kryteria strategiczne uznaniowe, subiektywne (o wartości 60% ostatecznej oceny)
- (-) niska rola kryteriów merytorycznych w ocenie całkowitej
- (-) kryteria oceny nie nawiązują do wskaźników realizacji RPO
- (-) wiele działań nie ma kryteriów odnoszących się do skutków/efektów środowiskowych
- (+) konsultacje środowiskowe

Konsultacje środowiskowe – dobry przykład

- (+)** duży zakres opiniowanych projektów (1366 do końca 2012 roku) procedura opiniowania prosta
- (+)** zgłoszone uwagi i zastrzeżenia pozwalają na uzupełnienie procedur oceny oddziaływania na środowisko przed rozpoczęciem inwestycji
- (+)** uniknięcie niepotrzebnych sporów / opóźnień / wydatków
- (+)** lepsza jakość podejmowanych decyzji
- (+)** lepsze poinformowanie społeczeństwa o decyzjach / udział partnerów społecznych – poparcie
- (-)** brak informacji zwrotnej kierowanej do partnerów społecznych

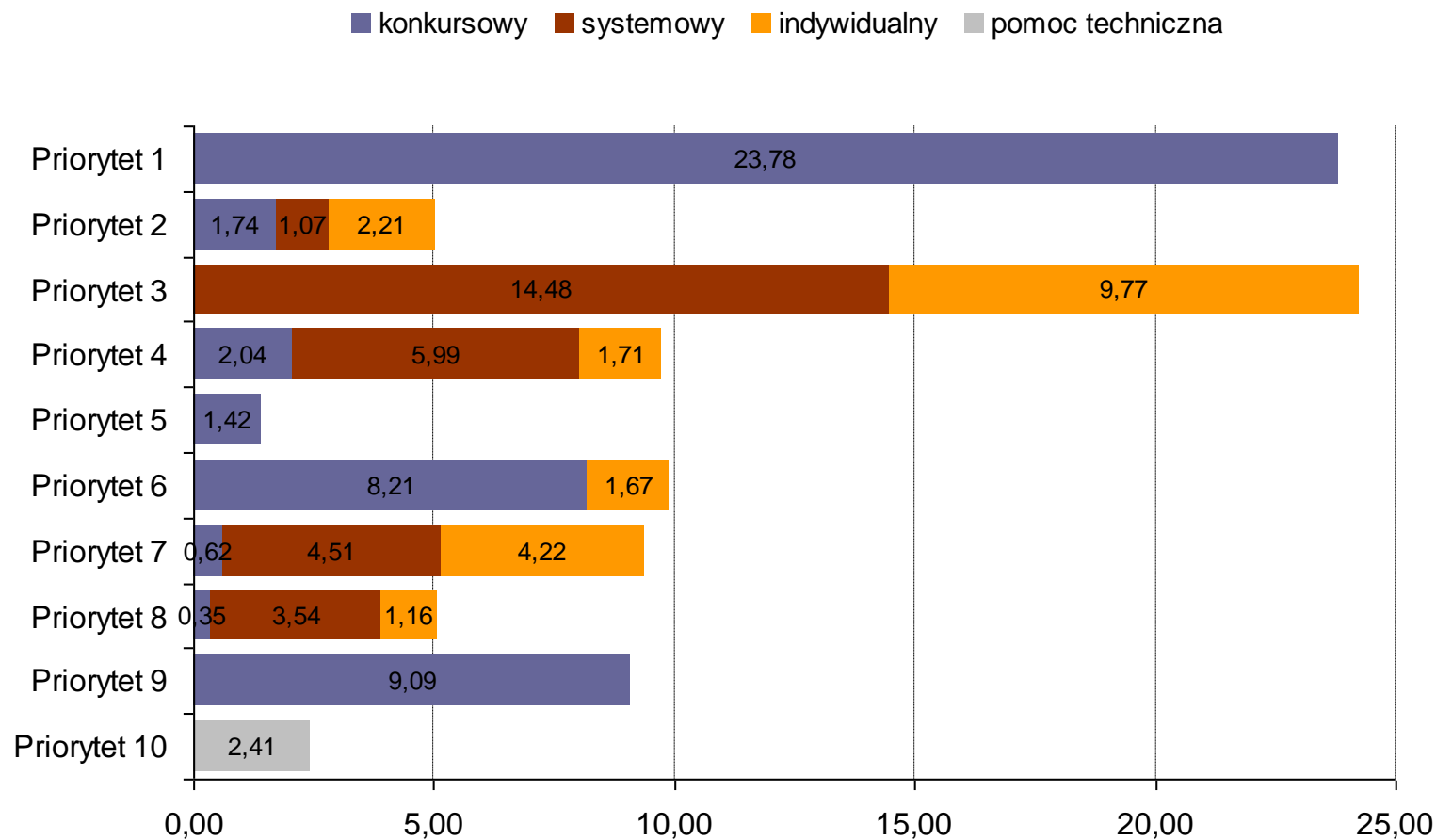
Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

■ Konkursowy ■ Systemow ■ Indywidualny ■ Pomoc Techniczna

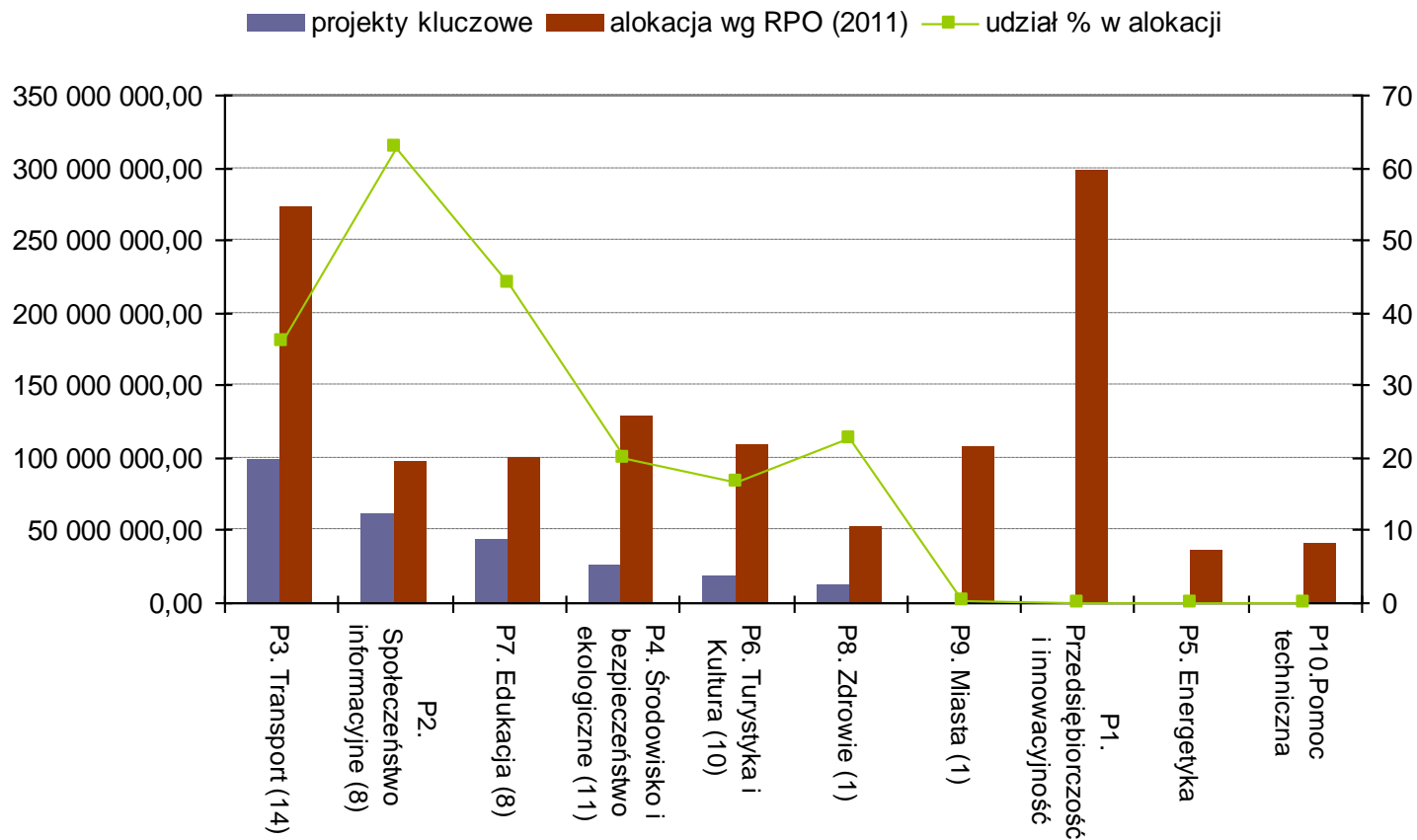

Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

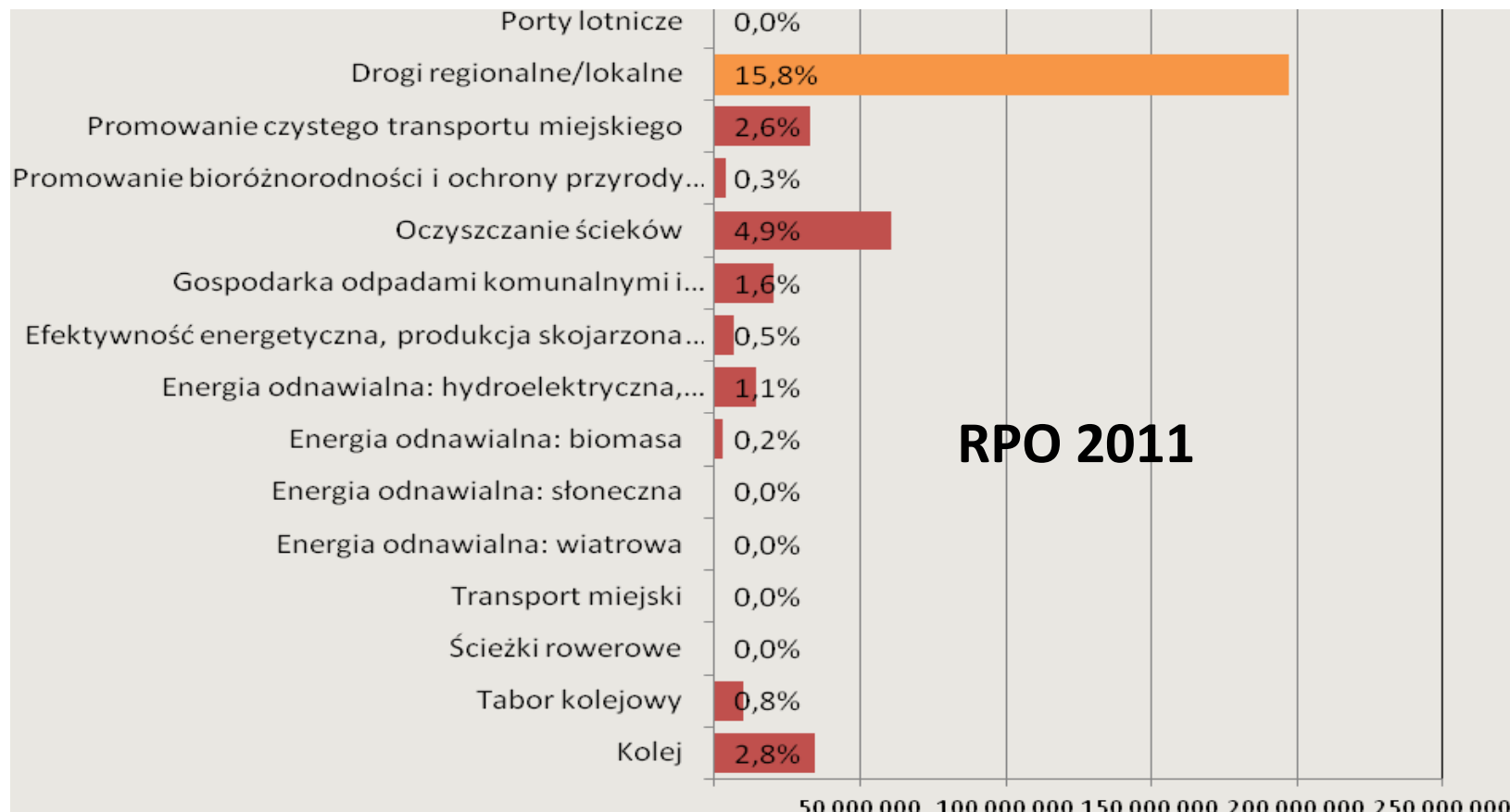
Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

- (+) obecność projektu regionalnego edukacyjnego o znamionach pro-przyrodniczych/ekologicznych
- (-) na liście projektów kluczowych nie znalazł się żaden projekt bezpośrednio odnoszący się do kwestii ochrony przyrody i środowiska
- (-) zabrakło projektów z priorytetu regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- (-) charakter lokalny dużej części projektów

Alokacja środków na zrównoważony rozwój

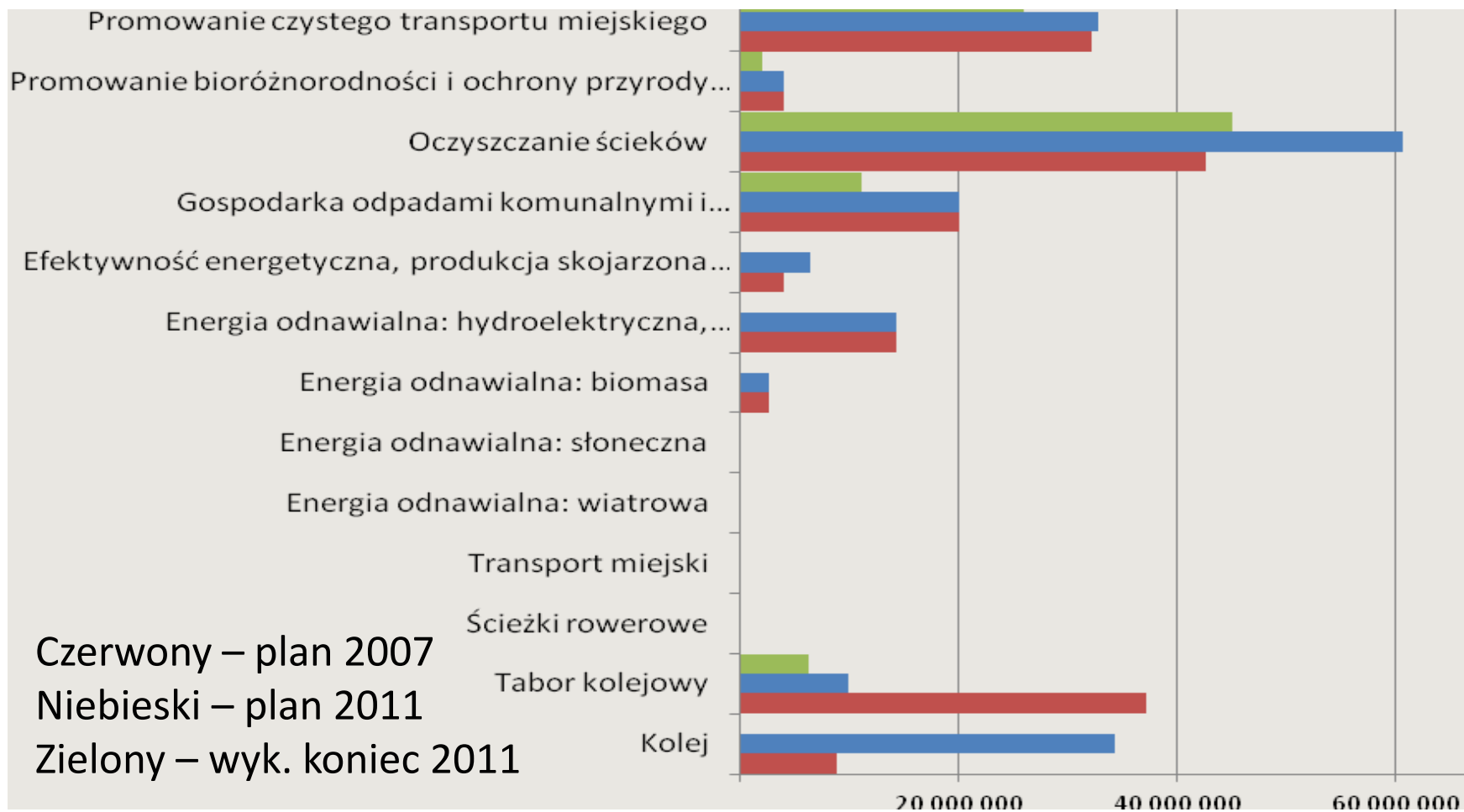
Alokacja środków na zrównoważony rozwój

- (+) wzrost sumarycznej alokacji na działania prośrodowiskowe**
- (-) dominacja wsparcia dla rozwoju dróg w porównaniu do wsparcia transportu zrównoważonego (kolej i komunikacja miejska) oraz ogółem działań prośrodowiskowych**
- (-) nikłe wsparcie dla energii odnawialny /brak wsparcia dla energii słonecznej i wiatrowej**
- (-) brak zakładanego wyodrębnionego wsparcia dla ścieżek rowerowych**

Wskaźniki

- (-) brak uwzględnienia ZR we wskaźnikach celów RPO - na poziomie celu głównego i celów szczegółowych
- (+) niezmnieszenie (generalnie) zakładanych wskaźników
- (+) adekwatne wskaźniki dla części działań "środowiskowych": komunikacji miejskiej, gospodarki wodno-ściekowej, energii odnawialnej, zapobiegania powodziom
- (-) nieadekwatne wskaźniki (w tym rezultatu) dla pozostałych działań "środowiskowych" (kolej, odpady, poprawa jakość powietrza, zapobieganie suszom, prewencja zagrożeń)
- (-) brak wskaźników dla działań dotyczących ochrony bioróżnorodności, edukacji ekologicznej i efektywności energetycznej

Stan wdrażania RPO - wydatki

Stan wdrażania RPO – zaawansowanie rzeczowe

Pozytywy :

- zakontraktowano 1113,17% powierzchni planowanej do rekultywacji (umowy)
- duże zakontraktowanie rzeczowe środków na oczyszczanie ścieków - 175,26%
- 119,7% miejsc w zakupionym taborze kolejowym przy zakupie taboru wg. umów na poziomie 64,71%
- dużym zainteresowaniem cieszyły działania dotyczące gospodarką odpadami / złożono 17 wniosków wyczerpujących 321,27% alokacji; poziom liczby osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów wyniesie 164,29% zakładanej ilości (65 715 osób) .

Stan wdrażania RPO – zaawansowanie rzeczowe

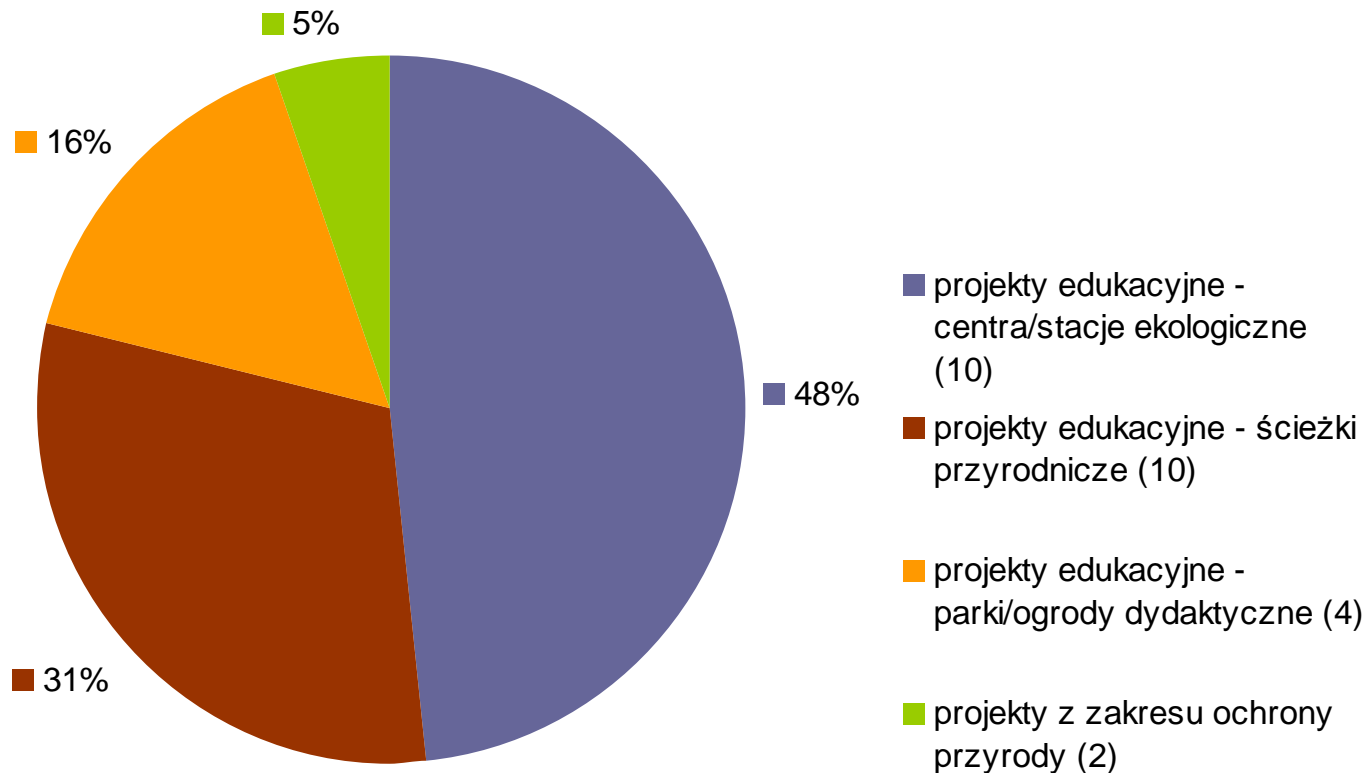
Negatywy :

- nie wybudowano ani nie zmodernizowano żadnego odcinka linii kolejowej - nie zakontraktowano również w umowach podpisanych do końca 2011 roku tego typu działań.
- nie podpisano żadnej umowy dla projektów mających na celu poprawę jakości powietrza;
- nie podpisano żadnej umowy dla projektów dotyczących energii odnawialnej. Nabory w ramach działań dotyczących energii odnawialnych zostały ogłoszone późno (ze względu na brak schematów pomocy publicznej).

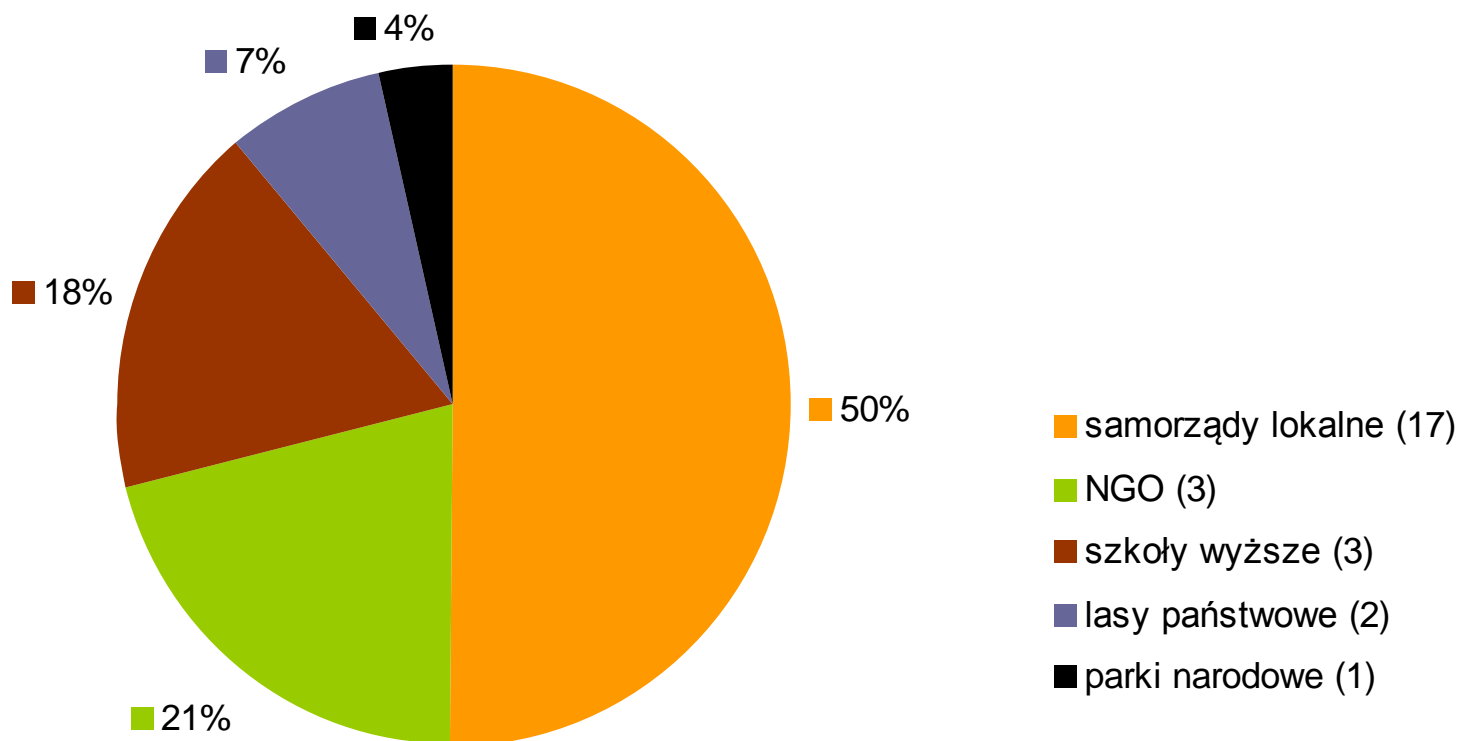
Przyroda /ekoedukacja (kategoria 51) +

- (+) szeroki katalog możliwych typów działań dotyczących edukacji ekologicznej i ochrony przyrody ale (-) brak wsparcia planów ochrony) oraz szeroka lista potencjalnych beneficjentów,
- (+) wydzielona alokacja na projekty proprzyrodnicze i z zakresu edukacji ekologicznej w ramach odrębnego działania 4.7 oraz odrębne w tym działaniu konkursy na projekty przyrodnicze i edukacyjne (w sumie 3 nabory)
- (+) zwiększenie alokacji na działania z zakresu ekoedukacji,
- (+) zawężenie w trzecim naborze projektów edukacji ekologicznej (do dotyczących obszarów Natura 2000) i ogrodów (do ogrodów botanicznych i zoologicznych) zwiększa szansę na wspieranie projektów o większym potencjale przyrodniczym,

Przyroda /ekoedukacja - typy projektów

Przyroda /ekoedukacja - beneficjenci

Przyroda /ekoedukacja (kategoria 51) -

- (-) brak możliwości wsparcia dla projektów z zakresu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, pomimo wymienienia ich wśród potencjalnych typów projektów w Uszczegółowieniu RPO WD,
- (-) brak systemowego wsparcia dla zapewnienia udziału własnego (np. przy udziale WFOŚiGW),
- (-) potrzeba wykonywania skomplikowanych i kosztownych studiów wykonalności, uwzględnienie kosztów koordynacyjnych na wyjątkowo niskim poziomie 1% kosztów kwalifikowalnych oraz w przypadku organizacji pozarządowych praktyczny brak możliwości zaliczkowania projektów.

Stan wdrażania RPO

- (+) wysoki poziom realizacji finansowy i rzeczowy dla działań z zakresu oczyszczania ścieków
- (+) stosunkowo wysoki poziom zakontraktowania dla działań z zakresu zakupu taboru komunikacji miejskiej, taboru kolejowego, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej
- (+) zwiększenie alokacji na konkursy z zakresu edukacji ekologicznej / ale (-) małe dla ochrony przyrody
- (-) nie podpisano umów na działania dotyczące linii kolejowych , energii odnawialnych, poprawy jakości powietrza oraz efektywności energetycznej
- (-) uprzywilejowanie pozycji transportu drogowego w stosunku do kategorii uznawanych za prośrodowiskowe

Podsumowanie / rekomendacje 1 / z 3

Dla zrównoważonego rozwoju oraz działań proekologicznych:

- zlikwidowanie niekorzystnych dysproporcji wsparcia dla transportu przyjaznego środowisku (kolej, komunikacja miejska, rowery) w porównaniu do dofinansowania dróg,
- zapewnienie większego poziomu wsparcia dla projektów prośrodowiskowych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przyrody, efektywności energetycznej, energii odnawialnych oraz gospodarki odpadami,
- ograniczenie projektów ochrony przeciwpowodziowej do działań rzeczywiście ograniczających ryzyko i zagrożenie, kładąc nacisk na kompleksowe rozwiązania w skali zlewni, a także działania adaptacyjne na obszarach zagrożonych.

Podsumowanie / rekomendacje 2 / z 3

Dla zapewnienia efektywnego i zrównoważonego wyboru:

- uwzględnienie w systemie kryteriów oceny wszystkich projektów rozwiązań promujących zrównoważony rozwój
- ograniczenie listy projektów kluczowych (ilość / alokacja)
- zwiększenie obiektywności oceny merytorycznej projektów i zapewnienie możliwości skalowania oceny
- powiązanie kryteriów oceny merytorycznej z celami działań i priorytetów oraz wskaźnikami rezultatów,
- przyjęcie dla celów i działań "środowiskowych" adekwatnych wskaźników, mierzących rzeczywiste rezultaty, a nie tylko podejmowane działania (istotne również dla działań przyrodniczych i edukacyjnych)

Podsumowanie / rekomendacje 3 / z 3

Dla ochrony bioróżnorodności:

- zachowanie mechanizmu "konsultacji środowiskowych" z udziałem organizacji ekologicznych oraz instytucji odpowiedzialnych za ochronę przyrody - przy zapewnieniu odpowiedniej informacji zwrotnej dla uczestniczących w konsultacjach partnerów,
- dostosowanie zasad finansowania projektów dotyczących ochrony bioróżnorodności do możliwości podmiotów zainteresowanych ich realizacją, m.in. poprzez stworzenie systemowych mechanizmów uzupełnienia wkładu własnego ze środków regionalnych (n.p. WFOŚiGW),

Dziękujemy za uwagę

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć www.zielonasiec.pl
Fundacja EkoRozwoju www.fer.org.pl

